

OBSAH

Seznam zkratk	9
Úvod	11
Část I Základy právního systému EU	12
Právo EU jako evropské právo v užším smyslu	12
1 Právní povaha Evropské unie	13
1.1 Evropská unie jako mezinárodní organizace	13
1.2 Nadnárodnost Evropské unie	14
1.2.1 Právo EU jako autonomní právní řád	14
1.2.2 Přímý účinek sekundárního práva EU	14
1.3 Právní řád Evropské unie jako „svazku států“	15
2 Vztahy mezi EU a členskými státy	17
2.1 Členské státy jako „vládci nad Smlouvami“	17
2.2 Základní hodnoty a obecné zásady ve vztazích mezi EU a členskými státy	17
3 Přehled institucionálního systému EU	19
3.1 Základní znaky orgánů a vzájemné vztahy	19
3.1.1 Orgány Evropské unie a ESAE	19
3.1.2 Rozdělení funkcí v systému Unie	20
3.1.3 Vztahy mezi orgány	20
3.2 Evropská rada	20
3.2.1 Obecně	20
3.2.2 Úkoly	20
3.3 Rada EU	21
3.3.1 Obecně	21
3.3.2 Přehled úkolů	21
3.4 Evropská komise	21
3.4.1 Obecně	21
3.4.2 Přehled úkolů	22
3.5 Evropský parlament	22
3.5.1 Obecně	22
3.5.2 Přehled úkolů	22
3.6 Soudní dvůr Evropské unie	22
3.6.1 Obecně	22
3.6.2 Úkoly soudů	23
4 Prameny práva EU	24
4.1 Pojem, charakteristika pramenů	24
4.1.1 Hierarchie pramenů práva EU	24
4.2 Primární právo EU	25
4.2.1 Smlouvy a jejich přidružené součásti jako základního systému Unie	25
4.2.1.1 Bezprostřední použitelnost ustanovení Smlouvy	25
4.3 Mezinárodní úmluvy (vnější smlouvy) jako prameny práva EU	25
4.4 Sekundární právo EU	26
4.4.1 Nařízení	26
4.4.1.1 Platnost nařízení	26
4.4.2 Směrnice	27
4.4.2.1 Příkaz k efektivní transpozici	27

4.4.2.2	Výklad konformní s obsahem směrnice	28
4.4.2.3	Přímý účinek směrnic	29
4.4.3	Delegované sekundární akty	31
4.4.4	Rozhodnutí	31
4.4.5	Doporučení a stanoviska	31
4.4.6	Akty soft law	32
4.4.7	Účinky právních aktů orgánů EU – presumpce platnosti	32
Část II	Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	34
1	Vnější vztahy EU	34
1.1	Obecná charakteristika a struktura vnějších vztahů EU	34
1.1.1	Vnější pravomoci EU	34
1.1.1.1	Výlučná pravomoc a sdílená pravomoc	34
1.1.2	Vnější vztahy a činnosti EU	35
1.1.2.1	Základní úprava	35
1.1.3	Definice vnějších vztahů EU	36
2	SZBP	37
2.1	Struktura hlavy V. SEU	37
2.2	Klíčové orgány EU působící v oblasti bezpečnostní politiky	37
2.2.1	Evropská služba pro vnější činnost a delegace EU (ESVČ)	37
2.2.1.1	Legislativní základ	37
2.2.1.2	Základní ustanovení	38
2.2.1.3	Delegace EU	38
2.2.1.4	Řešení krizí	38
2.2.2	Vysoký představitel pro zahraniční politiku	39
2.2.2.1	Legislativní základ	39
2.2.2.2	Základní pravomoci	39
2.2.3	Zvláštní zástupci EU	39
2.2.3.1	Zvláštní zástupce Evropské unie pro lidská práva	40
2.2.3.2	Další zvláštní zástupci Evropské unie (EUSR)	40
2.3	Prameny práva a unijní <i>acquis</i> pro SZBP	41
2.3.1	Přehled úpravy SZBP	41
2.3.2	Globální strategie pro SZBP	41
2.3.3	Mezinárodní dohody a vnější pravomoci EU	42
2.3.3.1	Mezinárodní dohody (úmluvy, smlouvy)	42
2.4	Implementace a financování SZBP	43
2.4.1	Základy úpravy	43
2.4.2	Financování vojenských a obranných operací EU	43
2.5	Sankční mechanismus EU	44
2.5.1	Obecný rámec pro sankce EU – legislativní rámec	44
2.5.1.1	Klíčová ustanovení	44
2.5.2	Postupné sankce	45
2.5.3	Dopad a účinky	45
2.6	Boj proti terorismu	46
2.6.1	Vnitřní bezpečnostní strategie EU – rámec úpravy	46
2.6.2	Základní ustanovení	46
2.6.2.1	Narušit mezinárodní zločinecké sítě	46
2.6.2.2	Prevence terorismu a řešení radikalizace a náboru	46
2.6.2.3	Zvýšit úroveň bezpečnosti občanů a podniků v kyberprostoru	47
2.6.2.4	Posílení bezpečnosti prostřednictvím ochrany hranic	47
2.6.2.5	Zvýšit odolnost Evropy vůči krizím a katastrofám	47

2.6.3 Ochrana Evropy před riziky spojenými s terorismem – rámec pro rozvoj právní úpravy	48
2.6.3.1 Základní úkoly	48
2.6.3.2 Efektivnější odhalování	48
2.6.3.3 Zkoušky odhalovacích zařízení	48
2.7 Vztahy EU s mezinárodními organizacemi a subjekty	49
2.7.1 Úloha EU v mnohostranném systému OSN	49
2.7.1.1 Právní rámec	49
2.7.1.2 Základní ustanovení	49
2.7.1.3 Podpora multilateralismu	50
3 Společná bezpečnostní a obranná politika (SBOP)	51
3.1 Cíle SBOP	51
3.1.1 Stálá strukturovaná spolupráce	51
3.1.2 Stálá strukturovaná spolupráce v oblasti obrany a bezpečnosti (PESCO)	52
3.1.2.1 Prameny právní úprav	52
3.1.2.2 Základní ustanovení	52
3.1.3 Evropský obranný akční plán	53
3.2 Agentury a orgány SBOP	54
3.2.1 Evropská obranná agentura (EDA)	54
3.3 Další agentury a instituty	55
4 Pomoc a další nástroje SZBP	56
4.1 Zavedení finančních nástrojů do praxe	56
4.1.1 Orientační finanční programování	56
4.1.2 Druhy financování	56
4.1.3 Zviditelnění finančních prostředků EU a sledování	56
4.2 Doložka solidarity EU	57
4.2.1 Právní prameny úpravy	57
4.2.2 Základní ustanovení	57
4.2.3 Uplatnění doložky solidarity	57
4.2.4 Makrofinanční pomoc partnerským zemím procesu rozšíření a evropského sousedství v souvislosti s pandemií COVID-19	57
4.3 Vnější činnost EU k řešení uprchlické krize	58
Část III Prostor svobody, bezpečnosti a práva	60
1 Prostor svobody, bezpečnosti a práva: obecné aspekty	60
1.1 Prameny právní úpravy	60
1.2 Cíle	61
1.3 Základní úprava	61
1.3.1 Hlavní změny zavedené Lisabonskou smlouvou	61
1.3.1.1 Efektivnější a demokratičtější rozhodovací proces	61
1.3.1.2 Možnost zapojení národních parlamentů	61
1.3.2 Rozšíření pravomocí Soudního dvora Evropské unie	62
1.3.3 Posílení role Komise	62
1.3.4 Možné zapojení členských států do hodnocení implementace PSBP	62
1.3.5 Plánovací role Evropské rady	62
1.3.6 Zřízení agentur jako specializovaných orgánů pro řízení PSBP	62
1.3.7 Úloha Evropského parlamentu	63
2 Azylová politika	64
2.1 Prameny právní úpravy	64

2.2	Cíle.....	64
2.3	Základní úprava.....	64
2.3.1	Pokrok dosažený na základě Amsterodamské smlouvy a Niceské smlouvy.....	64
2.3.2	Lisabonská smlouva.....	65
2.3.3	Hlavní ustanovení platné úpravy a reformní úsilí.....	66
2.3.4	Nový pakt o migraci a azylu.....	67
2.3.5	Vnější účinky.....	67
2.3.6	Dostupné finanční zdroje pro azylovou politiku.....	68
3	Přistěhovalecká politika.....	69
3.1	Prameny právní úpravy a cíle.....	69
3.2	Pravomoci.....	69
3.3	Cíle.....	69
3.4	Vývoj přistěhovalecké politiky.....	70
3.4.1	Institucionální vývoj po přijetí Lisabonské smlouvy.....	70
3.4.2	Přistěhovalecká politika po Lisabonské smlouvě.....	70
3.4.2.1	Globální přístup k migraci a mobilitě (GAMM).....	70
3.4.2.2	Strategické pokyny z června 2014.....	70
3.5	Evropský program pro migraci.....	71
3.5.1	Nový pakt o migraci a azylu.....	71
3.6	Legislativní vývoj.....	72
3.6.1	Legální přistěhovalectví.....	72
3.6.2	Integrace.....	73
3.6.3	Nelegální přistěhovalectví.....	74
4	Řízení a správa vnějších hranic.....	77
4.1	Prameny právní úpravy.....	77
4.2	Cíle.....	77
4.3	Základy právní úpravy.....	77
4.3.1	Schengenské acquis v oblasti vnějších hranic.....	77
4.3.1.1	Schengenský hraniční kodex.....	77
4.3.1.2	Schengenský informační systém (SIS).....	78
4.3.2	Fond pro vnitřní bezpečnost (ISF) – hranice a víza.....	79
4.3.3	System vstup/výstup (EES).....	79
4.3.4	Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž (Frontex).....	80
4.4	Vývoj řízení vnějších hranic EU.....	80
4.4.1	Evropský systém ostrahy hranic (Eurosur).....	80
4.4.2	Evropský systém pro cestovní informace a povolení (ETIAS).....	81
4.4.3	eu-LISA.....	82
4.4.4	Propojení mezi informačními systémy EU v oblasti hranic.....	82
4.4.5	Pandemie COVID-19 v roce 2020.....	82
5	Justiční spolupráce v občanských věcech.....	84
5.1	Prameny právní úpravy.....	84
5.2	Cíle.....	84
5.3	Základy právní úpravy.....	85
5.3.1	Naplňování ustanovení primárního práva v oblasti soudní spolupráce v občanských věcech.....	85
5.3.2	Hlavní sekundární legislativní akty.....	86
5.3.2.1	Určení soudu příslušného k rozhodování. Uznávání a výkon soudních rozhodnutí.....	86
5.3.2.2	Úprava soudní příslušnosti v některých zvláštních případech.....	86
5.3.2.3	Harmonizace kolizních norem.....	87

5.3.2.4	Zjednodušení přístupu ke spravedlnosti	88
5.3.2.5	Nástroje přeshraniční spolupráce mezi justičními orgány	88
5.3.2.6	Zjednodušení a urychlení justiční spolupráce	89
5.3.2.7	Společné zásady občanského soudního řízení.....	90
6	Soudní spolupráce v trestních věcech	91
6.1	Prameny právní úpravy.....	91
6.2	Cíle.....	91
6.2.1	Postupy schvalování.....	91
6.2.2	Hlavní sekundární legislativní akty.....	91
6.2.2.1	Společné minimální standardy pro trestní řízení.....	91
6.2.2.2	Boj proti terorismu	93
6.2.2.3	Boj proti korupci, počítačové kriminalitě, podvodům a praní špinavých peněz	94
6.2.2.4	Výměna osob a informací mezi členskými státy	96
6.2.2.5	Ochrana obětí.....	98
6.2.3	Agentury pro justiční spolupráci v trestních věcech a další související orgány	99
6.2.3.1	Agentura Evropské unie pro spolupráci v oblasti trestního soudnictví (Eurojust)	99
6.2.3.2	Úřad evropského veřejného žalobce (EPPO)	100
6.2.3.3	Vyšetřované trestné činy	100
6.2.3.4	Vztahy EPPO a Eurojustu	101
7	Policejní spolupráce	102
7.1	Prameny právní úpravy, cíle a formy policejní spolupráce.....	102
7.2	Vývoj a současný stav úpravy	103
7.2.1	Počátky spolupráce.....	103
7.2.2	Současný institucionální rámec.....	103
7.3	Hlavní sekundární legislativní akty	104
7.3.1	Akty přijaté řádným legislativním postupem.....	104
7.3.1.1	Útoky na informační systémy.....	104
7.3.1.2	Používání evidence cestujících pro prevenci terorismu a závažné trestné činnosti	104
7.3.1.3	Kybernetická bezpečnost sítí a informačních systémů	105
7.3.1.4	Bezpečnostní pravidla EU na ochranu utajovaných informací.....	106
7.3.1.5	Propojení mezi informačními systémy EU	106
7.3.1.6	Využívání finančních a jiných informací	106
7.3.2	Akty přijaté zvláštním legislativním postupem	107
7.3.2.1	Společné vyšetřovací týmy.....	107
7.3.2.2	Výměna operativních a jiných informací	107
7.3.2.3	Sdílení informací o teroristických únosech.....	108
7.3.2.4	Spolupráce mezi zvláštními zásahovými jednotkami členských států.....	108
7.3.3	Agentury pro policejní spolupráci a další související orgány.....	108
7.3.3.1	Agentura Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva (Europol)	108
7.3.3.2	Agentura Evropské unie pro odbornou přípravu v oblasti prosazování práva (CEPOL).....	109
7.3.3.3	Stálý výbor pro operativní spolupráci v oblasti vnitřní bezpečnosti (COSI).....	109
7.3.3.4	Zpravodajské a situační centrum EU (EU INTCEN).....	110

8 Ochrana osobních dat	111
8.1 Ochrana osobních dat	111
8.1.1 Prameny právní úpravy a cíle.....	111
8.2 Základní pojmy a právní úprava.....	111
8.2.1 Pojem „osobních údajů“	111
8.2.2 Ochrana osobních údajů – pravidla pro fyzické a právnické osoby	111
8.2.3 Pokyny jak dodržovat pravidla.....	112
8.3 Právní úprava do roku 2018	112
8.3.1 Směrnice 95/46/ES	112
8.3.2 Směrnice o ochraně soukromí a elektronických komunikacích 2002/58/ES	113
8.4 Současné legislativní nástroje EU v oblasti ochrany údajů účinné od roku 2018	113
8.4.1 Nařízení (EU) 2016/679 o ochraně osobních údajů (GDPR)	114
8.4.2 Směrnice o prosazování práva v oblasti ochrany údajů.....	114
8.4.3 Směrnice o soukromí a elektronických komunikacích	114
8.4.4 Nařízení o zpracování osobních údajů orgány a institucemi Unie	115
8.5 Hlavní mezinárodní dohody o předávání údajů uzavřené EU	115
8.5.1 Předávání obchodních údajů: rozhodnutí o přiměřenosti	115
8.5.2 Zastřešující dohoda EU-USA.....	115
8.5.3 Dohody mezi EU a USA, EU a Austrálií a EU a Kanadou o jmenné evidenci cestujících (PNR)	115
8.5.4 Program EU a USA pro sledování financování terorismu (TFTP).....	115
8.6 Dozorové orgány EU pro ochranu údajů.....	116
I. Literární prameny	117
II. Judikáty ESD	118
III. Dokumenty EU	119